

внаслідок провадження діяльності, на яку необхідно отримати дозвіл певного державного органу. Все це обумовлює, можливість отримання органами ДПС вторинної інформації, зокрема, це переліки суб'єктів господарювання, які отримали дозволи на провадження діяльності, внаслідок якої утворюється об'єкт оподаткування, а також звіти, які ці суб'єкти формують та направляють до відповідних державних органів, про результати такої діяльності. Співставлення первинної та вторинної інформації дозволяє працівникам ПМРПП здійснювати пошук потенційних платників, а також заниження об'єктів оподаткування.

Проаналізувавши всі напрямки співпраці органів ДПС з іншими державними органами, були виявлені, зв'язки, які необхідно налагодити. По-перше, основним державним органом з яким необхідно співпрацювати органам ДПС це Міністерство екології та природних ресурсів України, та служби, що йому підпорядковуються. З цим органом укладено угода, відповідно до якої відбувається обмін інформацією: «Про взаємодію інформаційних систем Міністерства охорони НПС і Державної податкової адміністрації України», протокол № 1 від 10.12.2004 р. «Про обмін інформацією між Мінприроди і ДПА». Але вказана угода укладена ще в 2004р. і втратила свою актуальність.

Доцільною є постійна співпраця податкових органів з Державною службою статистики України щодо отримання звітів Форма № 2–ТП (повітря), Форма № 2–ТП (водгосп), Форма № 1–відходи. Отримання такої інформації дозволить проводити співставлення об'єктів оподаткування, які зазначені в податкових деклараціях з екологічного податку та інформацією, вказаною у вищезазначених звітах, це дозволить виявляти заниження об'єкту оподаткування.

Наступним напрямком вдосконалення інформаційної взаємодії податкових органів є їх співпраця з Державним агентством лісових ресурсів. Від цього органу можна отримувати відомості до наявну картографічну інформацію про ліси і таксаційний облік лісових ділянок та відомості державного обліку лісів на кінець року¹¹. Отримання таких даних дозволить співставляти інформацію з податкових декларацій зі сплати збору за спеціальне використання лісових ресурсів із даними про проведення рубок в лісах Державного агентства лісових ресурсів і виявляти заниження об'єкту оподаткування.

У разі набуття чинності спільного Наказу Міністерства екології та природних ресурсів та Міністерства фінансів України «Про затвердження порядку централізованого обліку видобутку нафти, природного газу, газового конденсату, супутньої пластової води, а також закачки в пласти види та газу» доцільним є укладання угоди про обмін інформацією між Державною службою геології та надр України та органами ДПС. Це дозволить перевірити правильність розрахунку рентних платежів через співставлення інформації з спеціальних приладів обліку вуглеводних корисних копалин та даних, вказаних в податкових деклараціях.

Доцільним є внесення змін до ПКУ, стосовно запровадження норми, стосовно права органів ДПС ініціювати перед Регіональними управліннями охорони НПС питання про скасування дозволів водокористувачам, які отримали відповідні дозволи та протягом шести місяців не сплачували або сплачували в неповному обсязі збір за спеціальне використання води.

Література

1. *Швабий К., Серебрянский Д., Новицкая Н. Методические подходы к определению перечня налогов и сборов для потенциальных плательщиков // Світ фінансів. – 2011. – Вип. 1. – С. 16–25.*

Олена НОВОСЬОЛОВА

Херсонський національний технічний університет

РЕЗЕРВИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ БОРГОВИХ РИЗИКІВ

¹¹ Вказану інформацію Державне агентство лісових ресурсів зобов'язане подавати щороку Міністерству екології та охорони НПС України відповідно до Постанови КМ України „Про обмін інформацією про проведення рубок деревини у лісах” від 14.03.2012. № 208–р.

Існування дефіциту державного бюджету об'єктивно вимагає пошуку джерел його фінансування. Як наслідок, держава вдається до залучення додаткових ресурсів на позиковій основі, що, в свою чергу, зумовлює формування та нагромадження державного боргу. Варто відзначити, що в Україні відбувається настільки швидке зростання державної заборгованості, що вже її обслуговування починає вимагати нових запозичень.

В умовах посилення боргових ризиків особливої актуальності набуває проблема збільшення обсягів доходів Державного бюджету України, насамперед в частині податкових надходжень як альтернативи борговому фінансуванню державних видатків.

Після прийняття Податкового кодексу України все ще очевидними є негативні риси вітчизняної податкової системи, які не сприяють збільшенню податкових надходжень до державного бюджету. Серед них основними є:

- нестабільність податкового законодавства, так до Податкового кодексу за період його дії було внесено понад 30 змін;
- недостатня чіткість та зрозумілість нормативних документів;
- складний механізм обчислення та сплати податків;
- значні масштаби ухиляння від сплати податків та наявність необґрунтованих податкових пільг;
- високий рівень податкової заборгованості [1, с. 8].

Необхідно відмітити і суперечливі позиції Податкового кодексу України стосовно одночасного зниження ставок податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість. При цьому відсутня чітка стратегія зниження податкового тиску на економіку, оскільки не наводиться компенсаційних джерел, які змогли б покрити втрату доходів, а крім того розширено перелік податкових пільг.

У контексті необхідності підвищення фіскальної ефективності податкової системи Міністерством фінансів спільно із Державною податковою службою презентовано Концепцію реформування податкової системи України. Основними новаціями Концепції є зниження ставок діючих податків (податку на додану вартість - з 20% до 7-12%; єдиного соціального внеску - з 37-49% до 15%; податку на доходи фізичних осіб - з 15(17)% до 0%, 10%, 15%, 20%) та запровадження нових податків та зборів (податок з обороту - обкладення продажів за ставкою 2,5%; запровадження збору з операцій купівлі іноземної валюти за ставкою 3%) [2].

Проаналізувавши положення Концепції, варто відзначити її основні недоліки. Так, запропоновані зміни не матимуть істотного впливу на дохідну частину державного бюджету, оскільки фіскальний ефект від реалізації Концепції становитиме лише + 0,3 млрд. грн. надходжень до бюджету. Таке джерело компенсації як надходження від детінізації економіки є досить сумнівним, однак за рахунок цього планується отримати понад 36 млрд. грн. додаткових бюджетних коштів. Зниження ставок єдиного соціального внеску не повинно бути предметом податкового регулювання і матиме негативні наслідки як для функціонування вітчизняної пенсійної системи, так і для державного бюджету - зниження надходжень від ЄСВ потребуватиме значних компенсацій із державної казни. Запровадження збору з операцій купівлі іноземної валюти неодмінно призведе до девальвації національної грошової одиниці.

Враховуючи зазначені недоліки Концепції, можна запропонувати наступні заходи щодо реформування чинної податкової системи України: з одночасним зниженням ставок податку на прибуток та податку на додану вартість необхідним є скасування пільг зі сплати цих податків; підвищення ставок акцизних зборів разом із розширенням переліку підакцизних товарів; підвищення розмірів платежів за спеціальне використання природних ресурсів, оскільки бюджетні надходження від них є вкрай низькими і свідчать про нереалізований фіскальний потенціал податків даного виду.

Разом із тим, необхідним є скасування деяких податкових платежів, зокрема, збору на розвиток виноградарства, садівництва та хмелярства та цільових надбавок до тарифу на електроенергію та природний газ, що дозволить зменшити частку податків у витратах платників та скоротить витрати часу на нарахування й сплату малоефективних податків.

Також важливими завданнями підвищення фіскальної ефективності податкової системи є підвищення ефективності діючих податків, розробка заходів протидії збільшенню податкової заборгованості та підвищення податкової дисципліни платників податків.

Література

1. *Пріоритети реформування податкової політики України: як перейти від фіскалізму до стимулювання ділової активності?: [аналітична доповідь] / за ред. Я.А. Жаліла. – К. : НІСД, 2010. – 80 с.*
2. *Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/>*

Анастасія ОГІНСЬКА

Тернопільський національний економічний університет

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КАПІТАЛЬНИХ ВИДАТКІВ В КОНТЕКСТІ СТАБІЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Обґрунтоване і своєчасне використання бюджетних ресурсів є необхідною умовою ефективного виконання державою своїх функцій, що сприяє сталому розвитку економіки і підвищенню добробуту громадян. Питання стабілізації державного бюджету в сучасних умовах набуло особливо значення. Проаналізувавши низку програм, на нашу думку, найбільш широко дане питання розглядається у Програмі економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». Дана програма охоплює широкий спектр стратегічних перетворень за декількома напрямками і першим з них є створення базових передумов економічного росту через стабілізацію державного бюджету і тим самим забезпечення стійкості фінансової системи.

Виходячи з того, що основна причина нестійкої економіки полягає у дестабілізації державного бюджету, доцільно буде розглянути основні причини даної проблеми, якими є: неефективні видатки, незбалансованість між поточними та капітальними видатками; слабе управління державним боргом та дефіцитом, нераціональне управління державними фінансами [2]. Усі ці проблеми мають безпосередній вплив на забезпечення макроекономічного розвитку економіки, проте ми хочемо зосередити основну увагу на підвищенні ефективності капітальних видатків.

Таблиця 1

Динаміка видатків за економічною класифікацією у 2008–2012 роках, млрд. грн.*

Показники	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	Планові показники 2012 р.	Відхилення 2011/2008 (%)
Поточні видатки в т.ч. у %	113,01 (81,4)	124,8 (91,6)	282,5 (93,1)	302,2 (90,6)	364,9 (89,7)	+167,4
Капітальні видатки, в т.ч. у %	25,9 (18,6)	11,4 (8,4)	21,1 (6,9)	31,3 (9,4)	41,5 (10,3)	+20,8
Всього	138,9 (100)	136,2 (100)	303,6 (100)	333,5 (100)	406,9 (100)	+140,15

*Розраховано автором на основі звітних даних Державної казначейської служби України [1].

З даних таблиці видно, що впродовж 2008-2011 років в загальному обсязі бюджету видатки зросли на 140,15%, це зумовлено значним підвищенням поточних видатків на 167,4%, за рахунок не значного зростання капітальних – 20,8%. Проте дана практика має в значній мірі негативні наслідки – при зменшенні капітальних видатків, тим самим зменшується фінансування інвестиційних та інноваційних проектів, які дають певну віддачу на довгострокову перспективу.